

HELSE OG SOSIAL
Samfunnsmedisinsk enhet

KRISTIANSAND
KOMMUNE

Virksomhetsrapport 2009

Innhold:

Om samfunnsmedisinsk enhet	4
Feltsykepleien.....	5
Kristiansand legevakt	7
Miljørettet helsevern	9
Smittevernet	11
Beredskapssekretariatet.....	14
Fengselshelsetjenesten.....	15
Ungdomshelsetjenesten	16
Flyktninghelsetjenesten	18
Folkehelse	20
Arbeidsforberedende tiltak for mennesker med psykiske lidelser	24
Kommuneoverlegen	26

Om samfunnsmedisinsk enhet

Samfunnsmedisinsk enhet ønsker å bidra med samfunnsutvikling for bedring av folks helsemessige og sosiale levekår i regionen.

Ledergruppen har i de siste årene hatt fokus på å samordne tjenestene internt i enheten og ovenfor samarbeidende instanser. For 2009 har mange av tjenestene arbeidet med å etablere gode samhandlingsarenaer for å bidra til økt kvalitet og effekt av tjenestene.

Folkhelsearbeidet har etablert aktivitet på resept i samarbeidskommunene i Knutepunkt Sørlandet. Trafikksikkerhetsprosjektet 18+ er evaluert og overført til selvstendig prosjekt ved Skandinavisk trafikksenter. Innspill til HS-sektorens satsing innen samhandlingsreformen er gitt for å sikre en god og helhetlig utvikling av dette prosjektet.

"God start"-prosjektet ved arbeidsforberedede tiltak vinner meget god omtale både hos brukerorganisasjoner og i hjelpeapparatet. Denne satsingen viser at lavterskel tiltak er både nyttig og særlig velkommen blant målgruppen.

Det er igangsatt plan for miljøsertifisering av alle tjenestene i enheten. Det er også foretatt kompetanseregistrering blant alle ansatte og det er gjennomført registrering av kjemikalier for alle tjenestene i helseenhetene. HMS kartlegging for tjenestene er oppdatert og oppfølging av sykemeldte har fortsatt stor prioritet i enheten.

Smittevernet i kommunen har vært satt under prøve ut fra pandemisituasjonen i 2009. Vaksinasjonskontoret, allmennlegetjenestene og helsetjenestene har gjennomført ca 36000 vaksineringer. Ledelsen av arbeidet har utvist stor grad av smidighet og stå på vilje, samt at organisasjonen har vært villig til å prioritere vaksinerer når befolkningen trengte det som mest. Et godt lagarbeid medførte gode resultater og Kristiansand kommune har på nytt blitt nominert som årets beredskapskommune.

Hygienearbeidet har bidratt effektivt til etablering av infeksjonskontrollrutiner i sykehjemmene.

Beredskapssekretariatet har gjennomført helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse for alle sektorer i kommunen. Dette arbeidet brukes som grunnlag for kommuneplanarbeidet i kommunen.

Fengselshelsetjenesten vinner gode erfaringer ved bruk av gode samarbeidsrutiner rundt løslatelse av innsatte. Departementer og øvrige fengsler i landet følger godt med for å nyttiggjøre denne modellen å arbeide etter. Det er også utviklet et eget hasjavvenningskurs for innsatte i fengselet i samarbeid med ungdomshelsetjenesten.

Legevakta har gjennomført en forstudie på mulig sammenslåing av akuttmottak på sykehuset og legevakta. Studien viser at en samlokalisering vil gi gode effekter for publikum og faglig utvikling.

Ungdomshelsetjenesten har organisert hasjavvenning som eget tiltak i enheten. Et bredt nettverk med ressurser fra flere enheter og sektorer, bidrar til at arbeidet vokser og gir god effekt.

Flyktningshelsetjenesten har merket en stor økning i antall konsultasjoner som følge av kortere saksbehandling for asylsøkere samt høyt ankomsttall. En omlegging av tjenesten er forberedt.

Økonomisk gikk vi på en pluss dette året. Det gjør at vi kan opprettholde fokus på utvikling og arbeidsmiljøtiltak i 2010. Vi ser derfor frem til fortsatt god samfunnsutvikling i året som kommer.

Hilsen Sigurd Paulsen
Leder Samfunnsmedisinsk enhet

Feltsykepleien

Feltsykepleien – et helsetiltak for rusmiddelbrukere i Kristiansand

Feltsykepleien er organisert i Enhet for samfunnsmedisin og geografisk samlokalisert med Sosial og Forebyggende Tjenester (SOFOT). Åpningstiden er 0800 – 1530 alle hverdager.

Tjenesten er bemannet med 2 sykepleiere i 100% stilling. Arbeidsform

Vi er en gratis tjeneste og opererer uten timebestilling. Feltsykepleien er innrettet sosialmedisinsk, og det innebærer at sykepleieoppgavene også vil gruppe inn i sosiale oppgaver.

Oppgaver og prosjekter:

Sår

Vi har hatt en stor økning på sårstell, 1 av 6 konsultasjoner i 2009 mot 1 av 10 konsultasjoner var sårstell i 2008. - Dette har bevirket at Feltsykepleien har betalt mye antibiotika til målgruppen også i 2009.

Vaksinering

Vi vaksinerer mindre mot Hepatitt A og B for hvert år som går. Det er en oppfatning at den etablerte delen av rusmiljøet i Kristiansand "stort sett" er gjennomvaksinert mot disse leverinfeksjonene. Dermed er det vår klare målsetting å vaksinere den yngre delen av rusmiljøet.

Vi har i 2009 satt 205 vaksiner mot svineinfluensa, sesonginfluensa og hepatitt A og B.

Overdosearbeidet

En pasient døde av overdose i 2009. Dette oppfatter vi som at Kristiansand opprettholder sin status med lave overdosetall. God LAR-dekning i Kristiansand må være hovedforklaringen til dette. Likevel skal vi også påpeke at Feltsykepleien og det øvrige tjenesteapparatet samarbeider godt på tvers av etater og enheter, og denne sammensatte innsatsen bør også innebære en støttende funksjon ift helsestatus.

I tillegg har vi stor tiltro til at det er betydelig effekt ved den årlige "overdosedagen" i Wergelandsparken, som arrangeres av Feltsykepleien og Sosial og forebyggende tjenester. Her blir det øvet på førstehjelp ved overdoser, informert om forebygging av overdose, og vaksinert mot hepatitt A og B.

Psykiatri

Vi observerer en overhyppighet av angst, depresjons- og psykoseproblematikk. Noen har en medfødt psykisk lidelse, andre har levd store deler av livet under vilkår som normalt medfører psykiske lidelser. For alle disse vil rusing kunne være en naturlig selvmedisinering.

Feltsykepleien hjelper med innsøking til kommunal psykiatrisk sykepleie, eller til spesialisert psykiatrioppfølging. Se beskrivelse under av lavterskel psykiatriprosjekt, oppstart desember 2007.

GU-prosjekt

Kristiansand kommune fikk 2007 statsmidler for å kunne yte gratis Gynekologisk oppfølging i målgruppen rusmiddelbrukende jenter/ damer. Dette ble videreført i 2009, men det har ikke latt seg gjøre å skaffe egen lege til prosjektet, men vi har hatt et godt samarbeid med fastleger og legevakt. Et tett og godt samarbeid med fastlegene og legevakt gjør at våre pasienters helse i forhold til gynekologi blir tilstrekkelig ivaretatt.

Psykiatri-prosjekt

Kristiansand kommune fikk høsten 2007 tildelt statlige midler til psykiatrioppfølging og –behandling på kommunalt lavterskelnivå. – Dette prosjektet ble videreført i 2009. Legen er blitt en trygg og kjent relasjon i målgruppen og har samtaler med pasientene i feltsykepleiens lokaler og på pasientenes væresteder. Legen har også fungert som rådgiver/veileder på psykiatrilaterte spørsmål fra personalet. Dette tiltaket er meget viktig for de som benytter seg av våre tjenester.

Prostitusjon

Den ene Feltsykepleieren har deltatt i kommunens innsats til prostituerte, og samarbeidet med sosialtjenesten i 20% stilling.

Tannhelseprosjektet

Lavterskel tannhelsetilbud gis på Sentraltannklinikken i Kristiansand, hver onsdag kl.12.30- 15.15. Det er beregnet tid til to tannbehandlinger hver gang. I perioden fra 1. mars til 17 juli 2009, holdt tannlegen til på Sentraltannklinikken i Vennesla.

I årets 52 uker var det tilgjengelig 100 timeavtaler. Da er 21 timeavtaler trukket fra som ble avlyst av tannlegen pga ferie, kurs, permisjon og sykdom.

24 av disse 100 timeavtalene ble ikke dekket opp.

32 personer benyttet dette lavterskel tannhelsetilbudet for første gang.

28 personer kom 2 ganger eller mer til akuttbehandling gjennom lavterskeltilbudet i løpet av 2009.

Helseoppfølging fra feltsykepleien i Kristiansand 2009

Antall konsultasjoner:	1726		
Fulgt pasient:	94		
Samtale/ veiledning:	732		
Telefonsamtaler:	454		
Møter/ ansvarsgrupper:	29		
Sårstell:	298		
Annen somatikk:	492		
Psykatri:	64		
Antibiotikarekvisisjoner:	49		
Formidlet til Boligkontor:	22		
Formidlet til helseenhet	170		
Formidlet til omsorg:	17		
Formidlet til russektor:	26		
Formidlet til Sosialtjeneste:	47		
Formidlet til sykehus/ legevakt:	45		
Formidlet til tannbehandling:	80		
CRP> 40	14		
Vaksinasjoner influensa, twinrix	99		
Svineinfluensa vaksine	106		
Totalt antall pasienter pr 2009:	641		
Antall døde	4		
Kjønnsfordeling:	433 menn	197 kvinner	11 (NN)

Kristiansand legevakt

Aktivitet	Konsultasjoner	36 9074
	Telefon samtaler totalt	69 516
	Sykebesøk	852
	Voldtektsmottak	22
Økonomi	Brutto drifts utgifter	23 396 000
	Inntekter	9 841 000
	Netto drifts utgifter	13 555 000
	Avvik	1 023 000

Økonomi :

Avvik ihht budsjett B vakt prosjekt 500 000. Sykevikar leger .
Avvik ihht budsjett transport for sykebesøk. 147 000 kompensasjon fra KK ikke satt inn
Avvik ihht budsjett EDB og medisinsk utstyr 270 000. Server må byttes ut i 2009
Avvik ihht budsjett renhold 132 000. Privat renholdsfirma brukes i helg og ferie. LV skal ansette egen renholder for ferie i 2010

Bemanning:

Det er 56 leger i fast turnus på kveldstid, 66 leger i fast turnus på natt.

Daglegevakt :

Det er gjennomsnittlig 15 – 12 pasienter til daglegevakt hver dag. Flere gjestearbeidere og studenter som ikke har fastlege i Kristiansand oppsøker legevakt på dagtid.

Sykefravær:

Sykefravær blant sykepleierne er 4,8%
Flere leger er sykemeldt fra vaktene på legevakt mens de arbeider som vanlig på legekantorene. Ettersom leger er selvstendig næringsdrivende er sjeldent at de leverer sykemelding / egenmelding.
88 leger var sykemeldt fra vaktene i 2009. Dette gir en ekstra kostnad til vikarlege / beordring som lønnes med 50% ekstra.

LV- sentral:

Ombygging av LV- sentral ble gjennomført i vår 2009. Sentralen fungerer meget tilfredsstillende

Livskrisehjelp:

Tjenesten er utført av 5 psykiatriske sykepleiere.
Antall konsultasjoner i 2009 = 96
Telefon samtaler = 188

Voldtektsmottaket:

Antall pasienter i 2009 = 22
Mottaket er en spesialavdeling i legevakten. Sykepleierbemanning er på frivillig basis.
Det er 10 sykepleiere med spesial kompetanse, som tilkalles ved behov men motivasjon er fallende.

Truende situasjoner på vakt:

Det er innmeldt 5 rapporter av situasjoner på vakt der sykepleier eller leger har følt seg truet / utrygg.
Securitas / politiet ble tilkalt.

Klagesaker:

Det kom inn totalt 7 formelle klager som ble håndtert ved legevakten i form av møter med de involverte, eller ved skriftlig beklagelse. I tillegg til dette ble 6 klager behandlet av Helsetilsyn.

3 av disse er ferdig behandlet med samme konklusjon at ” legevakten har ikke gjort seg skyldig i brudd på helsepersonelloven om fagig forsvarlighet i yrkesutøvelsen ”

Avviksrapporter

Det er innkommet 7 avviksrapporter vedr. feil med utstyr. Ny instrument vaskemaskin er kjøpt inn p.g.a. lekkasje. Vi skal kjøpe ny helseradio i 2010.

7 avvik gjelder uklarhet / manglende rutiner.

5 avvik gjelder samarbeid med andre etater.

Ekstra ordinær hendelser som krever tiltak utover vanlig drift:

Krisehåndtering av familier etter suicid / ulykker med barnedødsfall

Svineinfluensa

Ombygging av LV-sentral

Installasjon av ny telefonsystem

Konferanse i infeksjonsmedisin og smittevern

Virksomhetsplan / mål for 2009 :

mål : innsparing .

Deltagelse på legevaktkonferanse for flere sykepleiere

Satsings områder : Samarbeid med fastlegene for henvisning av vanlig pasienter fra legevakt.

Miljørettet helsevern

Miljørettet helsevern (MHV) er en egen avdeling innen Samfunnsmedisinsk enhet, og består i dag av 4 personer, kommuneoverlegen – som er leder, og tre avdelingsingeniører, som driver fullført saksbehandling etter kommunehelseloven og de fagfeltene som er nedfelt i denne.

I kommunehelseloven, kap. 4a. Miljørettet helsevern, står det i § 4a-1 (Definisjon og forskrifter), følgende: *"Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer"*.

De ulike fagområdene som hører til kap. 4a, og ligger under avdeling for miljørettet helsevern, er som følger: (antall behandlede saker i parentes bak hvert fagområde).

- **Helseforhold i planlegging/byggesaker (108)**
Miljørettet helsevern arbeider aktivt med reguleringsplaner og byggesaker, for å anbefale overfor plan- og bygningsmyndigheten å i størst mulig grad ivareta befolkningens helse-, miljø- og trivselsmessige forhold i slike saker.
Etter endring av møteopplegget i "Samplangruppene", deltar miljørettet helsevern fra januar 2010 ikke lenger på disse møtene.
- **Inneklima og helse (19)**
Det har i en rekke år vært arbeidet aktivt for å bedre inneklimaforholdene bl.a. i skoler og barnehager. Miljørettet helsevern har bidratt i prosessen med kommunens utbedring av eksisterende skoler, og bygging av nye skoler.
Dette har ført til stor forbedring av de til dels dårlige inneklimaforholdene i skolene i Kristiansand. Det gjenstår imidlertid ennå en del skoler som ikke er ferdig renoveret, men det arbeides aktivt med dette, og miljørettet helsevern er med i denne prosessen.
Miljørettet helsevern startet i 2009 en prosess med tilsyn av skolene, men pga. kapasitetsproblemer er dette ikke blitt gjennomført som planlagt. Kun 3 skoler ble tatt i 2009.
- **Støy (44)**
Støyforhold er en av fremtidens store helseutfordringer. Over 1,5 millioner mennesker utsettes daglig for til dels helseskadelig støy, hovedsakelig fra biltrafikk.
I tillegg er det støy fra anleggsarbeid og fra ulike tekniske installasjoner i og på bygninger, som fører til negative helse-, miljø- og trivselsmessige forhold ved beboernes boliger.
Miljørettet helsevern v/kommuneoverlegen må nå etter bystyrevedtak om delegering, fremme saker vedr. støy for Formannskapet.
- **Tobakkskadeloven (3)**
Miljørettet helsevern er tilsynsmyndighet overfor restauranter, spisesteder og andre virksomheter etter bestemmelsene i tobakkskadeloven.
Skjenkekontrollørene er engasjert til å gjennomføre tilsynskontrollen på vegne av helsemyndigheten. Disse rapporterer tilbake til oss om eventuelle brudd på bestemmelsene, og det blir så vurdert om det skal settes i verk tiltak overfor virksomheten. Det er imidlertid eier eller leier av virksomheten som er ansvarlig for at forskriftens bestemmelser om røykfrihet overholdes.
Miljørettet helsevern har i lengre tid arbeidet med disse forholdene, og dette har tydeligvis gitt gode resultater, da henvendelser vedr. brudd på røykebestemmelsene er redusert betraktelig.
- **Badevann, Bassengbad, Offentlig rekreasjon (15)**
Det gjennomføres et badevannsprogram i 10-12 uker hver sommer, hvor det tas inn prøver fra de 10 mest brukte badestedene i Kristiansand.
Miljørettet helsevern har også tilsyn, kontroll og godkjenning av bassengbad i Kristiansand kommune. Av kapasitetsforhold har miljørettet helsevern ikke kunnet påta seg oppdrag for ingeniørvesenet ang. miljøprøver på Flekkerøya, bekker og elveområder. Dette gjennomføres nå av ingeniørvesenet
- **Hygienesertifikater, luft, sjø og landtransport (14)**
I 2009 gjennomførte miljørettet helsevern 14 inspeksjoner i forbindelse med hygienesertifikater for skip, som anløper havner på strekningen fra Kristiansand, Grimstad og til Flekkefjord.
- **Avfall (7)**
Miljørettet helsevern har nedprioritert dette arbeidsfeltet, gitt anbefalinger og innspill til de nye forskriftene om husholdningsavfall. Det er nå Avfall Sør som har hovedansvaret for at avfallshåndteringen foregår på en hygienisk tilfredsstillende måte i Kristiansand kommune.

- **Avløpsvann (4)**
Miljørettet helsevern samarbeider med ingeniørvesenet når det gjelder evt. forurensninger fra kloakknettet. I de tilfeller slike forhold oppstår varsles ingeniørvesenet, som utbedrer skadene.
- **Bolighygiene (10)**
Miljørettet helsevern har i løpet av dette året trappet ned arbeidet med slike saker, og henvist disse til behandling ut fra privatrettslige bestemmelser.
I enkelte tilfeller hvor det er småbarn inne i bildet, vil miljørettet helsevern kunne vurdere forholdet ut fra evt. helserisikoforhold.
- **Ernæring – Kosthold – Fysisk aktivitet (3)**
Dette er et område som det spesielt blir fokusert på gjennom Folkehelseforumets arbeid. Miljørettet helsevern tar opp spørsmål ang. disse forhold ved tilsynsbesøk på skoler og barnehager.
- **Frisør-, hudpleie-, solarier (0)**
Statens strålevern har fra 1. januar 2004 delegert til kommunene tilsynsmyndighet med solarier. Miljørettet helsevern har ikke hatt kapasitet til å gjennomføre tilfredsstillende praktiske kontrolloppgaver overfor disse virksomhetene.
- **Luftforurensning/Legionella (10)**
I 2009 har det vært lav aktivitet innen dette arbeidsfeltet, og det virker som virksomhetene i Kristiansand, som har åpne kjøletårn og luftskrubbere, har tilfredsstillende kontroll på disse. Luftforurensningssituasjonen i Kristiansand er tilfredsstillende. Det foregår luftkvalitetsmålinger to steder i byområdet (Vestre strandgate og Stener Heyerdalsparken), og disse viser at det kun er sporadiske overskridelser av fastsatte grenseverdier for luftforurensninger (som NOx, SO2 og svevestøv/partikler).
- **Næringsmiddelhygiene (3)**
Miljørettet helsevern har ikke dette som prioritert oppgave. Hovedansvar ligger hos Mattilsynet.
- **Skadedyrbekjempelse (58)**
Miljørettet helsevern har på vegne av Kristiansand kommune avtale med firma Anticimex om bekjempelse av rotter i kloakknettet i kommunen. Firmaet rapporterer to ganger årlig til miljørettet helsevern om forholdene.
Miljørettet helsevern vil trappe ned dette arbeidsfeltet, og overlate mer av informasjonen til DuViTo og vår hjemmeside.
- **Smittevern (6)**
Miljørettet helsevern har ikke dette som prioritert arbeidsfelt. Hovedansvaret ligger hos smittevernlegen, som samarbeider med kommuneoverlegen og MHV ved spesielle behov.
- **Sosiale miljøfaktorer (0)**
Miljørettet helsevern har ikke dette som prioritert arbeidsfelt. Feltet er diffust, og omfatter derfor i hovedsak alle de øvrige fagfeltene innen MHV.
- **Strålingskontroll/Radon m.m (60)**
Miljørettet helsevern utførte i 2007 informasjonssaker og veiledning i forbindelse med radon til befolkningen i kommunen. Det ble i tillegg gjennomført saksbehandling vedr. helserisiko i forb. med elektromagnetisk stråling, spesielt fra høyspentlinjer og trafoer.
- **Ulykkesforebygging (3)**
Miljørettet helsevern deltar i arbeidet basert på "Trygge lokalsamfunn"- konseptet.
Ellers arbeides det aktivt med ulykkesforebyggende arbeid i skoler og barnehager, hvor det fokuseres på sikker skolevei og trygge lekeområder.
Folkehelseforum prioriterer dette arbeidsfeltet i større grad.
- **Vannforsyning (8)**
Miljørettet helsevern har innen dette feltet delt ansvar med Mattilsynet, hvor miljørettet helsevern har ansvaret for vannforsyningsbassengene og omgivelsene, mens Mattilsynet har ansvaret for vannforsyningen fra inntak til forbruker. Vannavdelingen i ingeniørvesenet har også ansvar i denne sammenheng.
- **Diverse (1500)**
Miljørettet helsevern har i løpet av 2009 mottatt ca 1500 henvendelser vedr. ulike forhold befolkningen har følt har hatt hygieniske, miljømessige eller trivselsmessige påvirkninger på dem i deres nærmiljø.

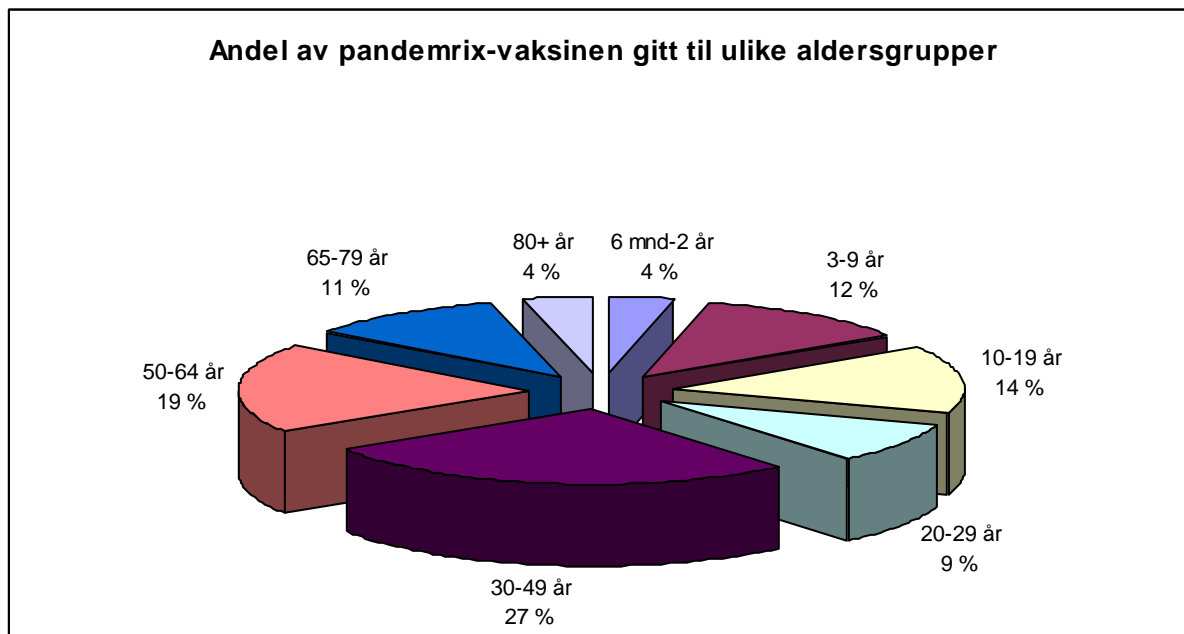
Smittevernet

Smittevernet består av vaksinasjonskontor, smittevernlege og hygienesykepleier som ivaretar infeksjonskontroll i helsetjenesten.

Svineinfluensa:

2009 har vært preget av stor aktivitet knyttet til svineinfluensa. Fra april 2009 og fram til sommerferien, ble alle smittevernressursene som kunne omdisponeres brukt i beredskapsplanleggingen. Omsorgstjenestene fikk bistand til å lage egen beredskap, og en rekke informasjonsmøter ble avholdt. Informasjonsmateriell ble laget og distribuert, bl.a. plakater. Ukentlig rapportering internt og til sentrale myndigheter har krevd mye tid av både smittevernet og sektorene.

I høsthalvåret har arbeidet med massevaksinering dominert. Ca 35000 vaksiner er satt, enten i regi av fastleger, omsorgstjenester, bedriftshelsetjenester, helsestasjon og skolehelsetjenesten eller vaksinstasjonen på Kongens senter. Mye ressurser og tid har gått med for å gjennomføre dette, både ift informasjonssida, og ift logistikk, og selve vaksineringen.

Vaksinasjonskontoret:

Beskrivelse av tjenesten:

- Råd, veiledning og vaksinering av reisende.
- Vaksinasjon av spesielle grupper (smittevernoppdrag) som f. eks. vaksinering ved utbrudd av hjernehinnebetennelse og hepatitt , samt influensavaksinering.
- Råd til helsepersonell i kommunen og andre kommuner.
- Tuberkulosekontroller og oppfølging av Tuberkulosesmittede.
- Formidling av influensavaksiner til leger, omsorgsenheter etc. før sesongen.
- Sentrale medspiller i planlegging og vaksinering i en Pandemisituasjon.

Bemanning:

Ingen endring i dette året. Vi er fremdeles 2,2 stillinger fordelt på 4 sykepleiere.(80%, 50%, 50% og 40%.) Smittevernlegen er hos oss 1-2 dager pr uke, og er ellers tilgjengelig på telefon.

Antall konsultasjoner:

Det har vært et travelt år ved Vaksinasjonskontoret.

- Det har vært en oppgang i antall konsultasjoner vedrørende reisevaksinering.
- Vi har hatt en kraftig økning i antall Tuberkulosestedede som vi har henvist Diagnosestasjonen.
- Og vi var sentrale både i planlegging og utførelsen av vaksinasjon i forbindelse med Pandemien A(H1N1)

Antall vaksinerte: 12407

Råd og veiledning : 1454

Det totale antall konsultasjoner er altså 13861 – en økning på 5533 , fra forrige år.
(her er også Pandemivaksineringen tatt med.)

Vi har satt 5791 Pandemrix (Svineinfluensavaksiner) doser ved vårt kontor og ved det ekstra kontoret vi opprettet i Kongens senter.

(Det er laget egen rapport fra dette arbeidet)

Antall telefonhenvendelser: 7519

Tuberkulosearbeid:

Vi har hatt 593 personer som har henvendt seg til oss for tuberkulosetesting/vurdering.

Dette gjelder kvoteflyktninger, familiegjenforeninger, asylsøkere, samt studenter, helsepersonell og andre.

Frem til mars , henviste vi 29 pasienter videre til Sykehuset for utredning.

I mars ble det nedfelt at det var kommunens ansvar å sørge for at pasienter med forhøyet Mantoux , ble IGRA testet (blodprøve) før henvisning til sykehuset.

Fra mars har vi henvist 92 personer til IGRA-testing ved sykehuset.

Av disse viste 46 seg å være positive. Disse ble henvist sykehuset for videre utredning

36 var negative.

De øvrige har vi ikke mottatt resultatet på.

Vi har organisert 3 miljøundersøkelser (smitteoppsporing rundt Tuberkulosepasienter)

4 personer er henvist helsesøster i Flyktningshelsetjenesten.

Konklusjon:

Et flott, men travelt år, der vi virkelig fikk prøvd oss i å takle arbeidspress, være fleksible og brette opp ermene når det trengs.

Vi har vist hvor viktig vår kompetanse er for enheten og for kommunen når det oppstår slike ekstraordinære ting som svineinfluensaepidemien, og hvor viktig kontoret vårt er for befolkningen.

Infeksjonskontroll i helsetjenesten:

Det har i 2009 blitt av holdt en fellessamling over en arbeidsdag for smittevernkontaktene på sykehjemmene. Dagen ble lagt opp som et kurs, og hensikt var kompetanseheving i aktuelle tema for smittevernkontakter på sykehjem og helseinstitusjoner. Høstsamlingen ble avlyst pga intensivt arbeid med svineinfluensaoppgaver.

Alle sykehjem har fått tilbud om besøk av hygienesykepleier mtp gjennomgang av sjekkliste for infeksjonskontroll. De fleste sykehjemmene gjennomgikk dette, og det er en del av internkontrollen i infeksjonskontrollprogrammet.

De fleste helseinstitusjonene har smittevernkontakt, men to sykehjem har ikke hatt, dette gjelder Grimtunet og Ternevig sykehjem. Pga dette har oppfølging av smittevernarbeidet på disse steder ikke vært mulig å følge opp på samme måte som hos øvrige.

Infeksjonskontrollprogrammet på Kristiansand legevakt ble revidert i 2009. Det er gjort et godt arbeid med dette, og de evner å holde fokus på faglige smittevernproblemstillinger på legevakta.

Smittevernet har holdt 6 kurs for ulike arbeidsplasser i 2009 i generelle temaer knyttet til smittevern. Arbeidet bør intensiveres framover, for behovet er kontinuerlig tilstede om en skal opprettholde kvaliteten. En ser at etterspørselen øker i takt med tilbudet som gis. I 2009 har dette tilbudet vært mindre enn foregående år pga svineinfluensaen.

Det har vært lite utbruddsaktivitet på helseinstitusjonene i 2009, bortsett fra 1 utbrudd med influensaliknende sykdom, og 2 utbrudd med omgangssykeliknende sykdom.

Det er lite smitte med resistente bakterier, i 2009 er smittevernet kjent med to saker med MRSA i omsorgstjenesten, men de har ikke ført til smitte. Denne situasjonen er ønskelig å opprettholde.

Beredskapssekretariatet

Svineinfluensa:

Beredskapsarbeidet har i 2009 vært preget av situasjonen med svineinfluensa. For øvrig har det vært få hendelser som beredskapsapparatet har håndtert. Fra influensautbruddet startet i Mexico i april 2009, har kommunens arbeidsutvalg for beredskap og faginstanser innen smittevernet, jobbet med planlegging for å møte en større smittesituasjon. Denne planleggingsfasen varte helt til over sommerferien. Planer innen helsemessig og sosial beredskap, plan for massevaksinering, og planer for drift av kommunen med stor personellmangel i alle sektorer ble utarbeidet.

Konsekvenser av pandemien ble som kjent mindre enn først fryktet. Mange skoler, barnehager og arbeidsplasser merket likevel konsekvenser for driften.

Plan for massevaksinering ble iverksatt i september. Ca 35000 personer i Kristiansand har i løpet av ca 2 måneder fått svineinflusavaksinen.

Arbeidet med å håndtere svineinfluensaen har gitt mange viktige erfaringer, spesielt på informasjonssida og med å håndtere en smittesituasjon. En viktig erfaring å ta med seg er at beredskapsapparatet er stand til å håndtere større tverrsektorielle kriser, og det generelle planverket har fungert godt.

Beredskapsplaner:

I 2009 har alle beredskapsplaner på sektornivå og høyere, med ett unntak, blitt revidert eller oppdatert.

Risikovurdering og sårbarhetsanalyser(ROS):

Det er i forbindelse med revisjon av kommuneplanen gjennomført et større arbeide med en helhetlig ROS-analyse på overordnet nivå i kommunen i 2009. 30 ulike uønskede hendelser er analysert, og for de hendelser hvor risikoen ikke anses som akseptabel, er det foreslått tiltak. Arbeidet blir et grunnlag for utarbeidelse av ny kommuneplan.

Annet:

- Det er ikke avholdt møte i beredskapsrådet i 2009, det var planlagt et møte ifm svineinfluensaen, men møtet ble ikke gjennomført, siden smittesituasjonen viste seg å ikke være så alvorlig som først fryktet
- Det er ikke gjennomført beredskapsøvelse i 2009, dette pga at alle ressurser har vært brukt for å håndtere svineinflusasisituasjonen. Pandemien har i seg selv vært en god øvelse i krisehåndtering.
- Kommunen har nå skriftlige beredskapsavtaler med 3 frivillige organisasjoner: Røde kors, Sanitetsforeningen og Norsk folkehjelp.

Fengselshelsetjenesten

Fengselshelsetjenesten var en aktiv arbeidsplass også i 2009. I tillegg ble det utarbeidet søknad til "styrk"-midlene via fylkesmannen i Vest-Agder, og vi fikk midler til å starte opp hasj kurs i samarbeid med gode krefter, som allerede var i gang i kommunen.

Høsten 2009 var vi 15 stykker fra Kristiansand fengsel og Kristiansand kommune på studietur til København og møtte der inspirerte representanter fra kriminalomsorgen og behandlingsapparatet i Danmark. Vi var også en dag i Lund i Sverige, hvor vi møtte Professor Thomas Lundkvist, hvor han foreleste for oss og ga oss en del gode tips før oppstart. Meget inspirerende og vi håper for 2010 at vi kan arrangere ett seminar ,hvor disse representantene kan være foredragsholdere.

Det er nå under opplæring 2 representanter for Solholmen overgangsbolig, 2 betjenter fra Kr sand fengsel, 2 representanter for helsetjenesten . De to første kursene ble gjennomført med 6 deltagere, fordelt på to grupper. Erfaringer så langt, skal legges frem på "Ut av tåka" seminaret 2. februar 2010.

Konsultasjoner i 2009:

- Pasientkonsultasjoner, sykepleier: 2868 stykker
- Legekonsultasjoner 766 konsultasjoner, inkludert psykiater som har hatt 217 konsultasjoner.
- Tilsyn på sikkerhetscelle \ belteseng 11 personer og 21 konsultasjoner
- Førstegangssonere 23 personer
- Ansvarsgruppemøter fordelt på 20 personer 34 møter i alt.
- Registereringssamtaler 80 personer
- Lar pasienter 15 stykker totalt, utlevert 614 doser metadon og subutex
- Blodprøver tatt 78 stk
- Urinprøver for behandlingsapparatet : 201 stk
- Hasjkurs 2 gjennomførte.

Vi har godt samarbeid med resten av kommunen og har faste møter med representanter for EBT, kriminalomsorgen, Sofot og ung-etat. Henholdsvis for de over og under 25 år. Vi har bare gode erfaringer med dette samarbeidet og får ofte en kontaktperson å forholde oss til, noe som er av stor nytte, for å kunne få til en smidig løslatelse.

Det er kommet til flere soningsmuligheter på Agder det siste året. Åpent fengsel på Evje, med rusmestringsenhet og Solholmen overgangsbolig. Det er stort press på varetektsplasser og pålegg om å overføre de som kan, til åpen soning eller overgangsbolig. Solholmen overgangsbolig var ferdig renoveret i desember 2009 og skal ha 15 plasser totalt. I skrivende stund fylles boligen opp og det er 5 plasser ledig. Det er krav om arbeid eller skole for å benytte boligen.

Vi har fremdeles godt samarbeid med tannhelsetjenesten på sentraltannklinikken. Vi har våre faste timer der per uke med statlige overføringer til tannhelse. I tillegg har en tannlege begynt en dag per uke og det er en del av de innsatte som allerede har avtale om tannbehandling der, fra før innsettelsen. Så langt det lar seg gjøre, prøver vi å benytte alle de tannlegetimene vi kan få, men alle våre pasienter må følges ut og det er ofte ett kapasitetsproblem å få dette til. Varetektsinnsatte må følges av to politi tjenstemenn og domsinnsatte av to fengselsbetjenter.

Ungdomshelsetjenesten

Tjenesten består av helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten i videregående skole. Vi har hatt en felles fagdag og fire felles møter. I tillegg har HFU hatt egne personalmøter, skolehelsetjenesten har hatt månedlige fagmøter.

Skolehelsetjenesten

Er fordelt på de tre sentrumsnære videregående skolene. Tjenestene er godt integrert som samarbeidspartner i skolene, helsesøstrene deltar i ulike tverrfaglige møter både på systemnivå og knyttet til enkeltelever. Totalt sett hadde skolehelsetjenesten 7800 konsultasjoner i 2009, møter og veiledning kommer i tillegg.

Vi er deltakere sammen med sofot, ung-etat og barnevern i felles møte som gjelder utsatt ungdom. Her har den enkelte helsesøster mulighet for å ta drøfte elevsaker for å finne en best mulig løsning for den enkelte.

Skole	Antall konsultasjoner	Stillingsressurs
Tangen	1200	0,9
Kvadraturen	3700	1,8
KKG	2900	1,3

Av de 7800 konsultasjonene var ca 700 i forbindelse med vaksinerings mot svineinfluensa.

Kjønnsfordelingen er ca 75 % jenter, 25 % gutter. Kvadraturen har en noe høyere andel gutter som oppsøker tjenesten enn de andre skolene. Hovedvekt av oppsøkingss grunn er psykisk helse, spørsmål knyttet til seksuell helse og prevensjon.

Det er tatt 108 graviditets tester, 17 var positive.

Elevmassene er i stadig endring, vi ser at høsten 2009 har vi kommet i kontakt med mange elever som sliter med depresjoner. Samtaler med elever med denne problematikken er faglig utfordrende og tar mye tid. Det er gjort henvisning til fastleger og Abup for denne gruppen elever.

Skolehelsetjenesten i videregående har hatt et samarbeid med skolehelsetjenesten i Vennesla om stand på russefeiring natt til 1. mai på Odderøya. Tilbakemeldingene fra russerne har vært gode og tiltaket ønskes videreført i 2010.

Tangen

Tangen videregående skole er samlokalisert fra august 2009.

Skolehelsetjenesten har deler av året vært uten helsesøster på grunn av sykemelding. Fra november har en helsesøster dekket hele stillingen og vi ser at antallet elever som oppsøker skolehelsetjenesten er økende. Elevmassen er sammensatt og det har vært utfordringer knyttet til elevers rusbruk.

Kvadraturen

Skoleåret 09/10 begynte med dødsfall av elev, dette preger elevene og tjenesten merker det på mange henvendelser. Som på andre skoler merkes det at det har vært en økning i tyngre og lengre samtaler.

KKG

Tjenesten har byttet kontorlokaler tre ganger i 2009, det har vært krevende for de ansatte. Vi er nå i permanente lokaler på en skole med høy byggeaktivitet.

Helsesøster har hatt gruppe på YF med fokus på selvmordsforebyggende arbeid, hun har også deltatt i trivselsgruppe på da avdelingen.

Røykesluttkurs for hasjrøykere

Er forankret i enheten og mye av det administrative arbeidet er tillagt en helsesøster i 20 %. Det har vært arrangert to kurs i 2009 for de over 18 år, i tillegg til individuell oppfølging.

Arbeidet med standardisering av Kristiansand kommunes hasjavvenningskurs/ program er påbegynt og ventes slutført i løpet av februar 2010.

Helsestasjon for ungdom

Har åpent to kvelder pr uke, det er ansatt 3 leger som deler en 20% stilling , 5 helsesøstre og en jordmor deler 40% stilling

Det har vært en liten økning i antallet ungdommer som oppsøker HFU. Økningen er prosentvis størst i gruppen jenter under 14 år, de oppgir i hovedsak prevensjonsveiledning som grunn til at de oppsøker oss. Et fåtall vil få utskrevet prevensjon, men de vil få rikelig informasjon og en grundig samtale med helsepersonell om tema seksualitet.

Antall som har oppsøkt tjenesten i 2009:

Jenter	Sum	Gutter	sum	totalt
<14	11	<14	0	11
14-16	441	14-16	21	462
16-20	1299	16-20	112	1411
>20	288	>20	92	380
sum	2039		225	2264

Oppsøkningsgrunn jenter:

Oppsøkningsgrunn gutter:

Alder	Soi	Prevensjon	Engstelig for graviditet	Samtale	Alder	SOI	Samtale (rus, psykisk helse)
Under 14 år	2	9	1	3	Under 14 år	0	0
14-16 år	37	352	37	34	14-16 år	14	7
16-20	411	707	177	165	16-20	88	29
Over 20 år	122	130	27	50	Over 20 år	76	19

Gutter som oppsøker tjenesten gjør dette stort sett for å sjekke seg for seksuelt overførbare infeksjoner, mens jenter i stor grad gjør det for å få prevensjon.

Det ble tatt 746 klamydiaprøver på HFU, 127 var positive

Av de 242 graviditets tester som ble tatt var 29 positive. 12 ble henvist til SSK for å utføre abort. 24 ungdommer er henvist til sine fastleger,

Prosjekt helsestasjon for unge voksne

Er videreført med midler fra fylkesmannen. Vi har ansatt en lege i 10% stilling og helsesøster/jordmor som deler en 10%.

Vi ser en økning i antall brukere - 669 oppsøkte tilbudet i 2009, av disse var 95 gutter. Det er fremdeles en betydelig del av ungdom over 20 år som oppsøker ordinært tilbud på HFU(362 stk i 2009), det er en utfordring å få dem til å oppsøke tilbudet på dagtid. Oppsøkningsgrunn er sammen fallende med ordinær HAU. Vi har sett en økning av unge voksne som har hatt ubeskyttet sex i utlandet og som ønsker å ta blodprøver for å se om de er smittet av HIV og hepatitt. Dette dreier seg i hovedsak om studenter som har reist i forbindelse med studie. Som et forebyggende tiltak har vi samarbeidet med vaksinasjonskontoret og studentsamskipnadens helseavdeling for å gi studenter ved utenlands studie informasjon om enkle forebyggende tiltak.

Undervisningsbesøk

Alle ungdomsskoler i Kristiansand fikk tilbud om og deltok på undervisningsbesøk på HFU, alle skoler deltok i 2009.

Flyktninghelsetjenesten

Vi yter helsetjenester til asylsøkere som bor i Kristiansand statlige- og interkommunale asylmottak. Vi har fastlege, jordmortjeneste, skolehelsetjeneste, helsestasjon og psykiatrisk sykepleie. Vi drifter skolehelsetjeneste ved Mottakskolen og på Kongsgård skolesenter. Vi gir tilbud om 1. gangs helsekontroll på alle asylsøkere, familiegjenforente og flyktninger som kommer til Kristiansand. I den helsesjekken kartlegger vi psykisk og fysisk helse. Vi er som regel det første møte med det Norske helsevesen. Vi henviser videre til spesialisthelsetjenesten der det trengs. Vi hjelper det kommunale mottakssystemet med å finne personer som det skal søkes ekstra integreringsmidler for.

Året 2009 har vært et år i endring. Kommunen fikk en avdeling for enslig mindreårige, 25 plasser. Mottaket ble utvidet med et interkommunalt mottak, med plasser i denne kommunene, Vennesla, Søgne, Iveland og Songdalen en økning på 200 plasser. Forsterket avdeling med 20 plasser for personer med fysiske og psykiske plager. Kommunen fikk også større mottak av enslig mindreårige flyktninger for bosetting. 50 mot 20 personer tidligere. Antallet elever på mottakskolen har økt, fra 100 til 130. Kongsgård skolesenter har nå 800 elever mot 600 tidligere. Antallet barn i asylmottaket er 83 av 444 beboere. 150 personer ble bosatt i kommunen i 2009, men mange meldinger om bosetting kom i siste del av desember 2008. Slik at vi hadde rundt 60 personer som formelt ble bosatt i 2008 som vi ikke fikk møtt før i 2009.

	2005	2006	2007	2008	2009
Nye personer til bosetting	180	167	162	204	184
Nye asylsøkere	132	150	126	244	449
Flyttinger fra statlig mottak	121	137	127	166	280
Nyankomne barn	81	117	125	179	183
Konsult helsesøster	542	460	444	458	568
1.g us hos psyk.spl	179	213	215	306	528
Konsult psyk.spl	384	395	642	639	421
1.g us hos lege	129	171	155	207	215
Konsult hos lege	2264	2122	2129	2326	2146
Jordmor konsultasjon	164	179	215	189	161

Legetjenesten

Har hatt et aktivt år. Det som har preget året har vært pasienter som har dukket opp uten avtaler. Dette må en regne med i denne pasientgruppen siden de ikke kan språket. Men økningen i antallet personer som bor i mottaket gjør at det er flere som kommer slik, det medfører at vi har fått problemer med å følge opp alle som har møtt opp og de som har bestilt timer. Vi har fått økte midler til ekstra lege, men ikke fått det på plass enda siden det skal tilpliktes gjennom fastlegesystemet. Stillingen er nå lyst ut og en venter på tilsetting. Legens virksomhet er mangslungen og griper inn i de fleste deler av vår tjeneste.

I år sluttet to personer som hadde vært i jobbene i mange år. Vi ansatte to nye etter sommerferien. Mye nytt som skulle læres, nye rutiner, men det har gått over all forventning.

Helsesøstre:

Helsesøstre har fått tilført midler til småbarnshelsetjenesten. Det er ansatt helsesøster i 40 % i forhold til helsestasjonsvirksomheten. Grupper innen foreldreveiledningsprogrammet ICDP har blitt avholdt, trener har blitt utdannet. Gruppevirksomhet i forhold til jenter og gutter er gjennomført. Det er gjennomført flere

konsultasjoner enn tidligere. Vi har hatt en aktiv tjeneste som har hatt møtevirksomhet på tvers av faggrupper og organisering.

Psykiatrisk sykepleier

Vi har hatt en dreining i arbeidsoppgavene fra samtaler til 1.g undersøkelser. Det kan ha noe med at folk sitter kortere tid i asylmottak, alle får tilbud om skoleplass i starten. En psyk. sykepleier var ute i svangerskapsperm i 5 måneder og har jobbet redusert arbeidstid frem til nyttår. Vi har fått tilført en halv stilling for å dekke opp for økningen i antallet personer i mottaket og at det var tatt 20 % av stillingen til lederjobben i avdelingen. Så alt i alt har vi hatt nesten samme dekning av psyk. spl som i 2008.

Jordmor

Det viser seg at de fleste svangerskap hos oss er risikosvangerskap med tanke på fare for depresjon og komplikasjoner i forbindelse med fødsel. Flere av mødrene har vært gravide som følge av voldtekt. De er adskilte fra slekt og venner og har lite støtte. De lever i en usikker hverdag der de venter på opphold. Flere har flyktet fra vold og tortur. Kvinnelig kjønnslemlestelse gjør også at mange trenger ekstra oppfølging og hjelp før fødsel og sykehus må informeres.

Lederfunksjonen

Krevende å holde en mangslungen tjeneste samlet om et mål. Mange oppgaver på liten stillingsbrøk.

TBC

Nye rutiner knyttet til tuberkulosearbeidet har forenklet mye. Det vil være vanskelig å sammenligne tall for henvisning til oppfølging. Siden alle med mantoux svar på 6 eller høyere sendes nå automatisk til quantiferontesting. De som har positive svar på denne testen henvises av smittevernet automatisk. Vår jobb blir å sjekke at dette er gjort. Over 80 er henvist av oss og smittevernet i år mot 40 i 2008.

Økonomi

Vi har endt opp med et overskudd på vårt budsjett på vel 450 000 kroner. Mye av dette skyldes de ubesatte stilingene til leg og psyk. sykepleier i svangerskapspermisjon. Vi har økt inntjeningen på refusjoner fra NAV og vi har greid å inndrive mye av de ubetalte fakturaene fra 2008 og 2009.

På slutten av året ble det klart for oss at noe måtte gjøres siden mange hadde sluttet, vi hadde hatt lange sykefravær, flere planla og slutte. En ser at oppgavene sakte men sikkert sliter en ut. Dette ledet til en omstillingsprosess som vi nå er inne i, 2010 blir nok året for omstrukturering.

Folkehelse

Arbeidet i Folkehelse Kristiansand / Folkehelseforum 2009

Folkehelseforum har 19 faste og 4 konsultative medlemmer og har hatt 4 møter i 2009 med aktuelle temaer hver gang. Arbeidsutvalget for Folkehelseforum har hatt faste kommunale representanter fra alle sektorer og rådmann, og har hatt 6 møter. Arbeidsutvalget (med Rådgiver Per Gunnar Uberg fra rådmannens stab og Plan- og bygningssjef Gunnar Stavrum) har fungert som ressursgruppe i forbindelse med revidering av satsingsområdet "Levekår og livskvalitet" i Kommuneplanen.

Folkehelse Kristiansand søker å basere sine aktiviteter på kunnskapsbaserte tiltak. Pr. 31.12.2009 har vi tre fulltidsansatte medarbeidere. I tillegg kjøpes det tjenester fra Midt-Agder Friluftsråd i 50%, pluss i ¾ av året 100% og 50% på prosjekt.

Eksterne samarbeidspartnere

Kristiansand kommune er medlem i Norsk nettverk av helse- og miljøkommuner. Ordfører er politisk kontaktperson og Folkehelserådgiver er administrativ kontaktperson. Folkehelserådgiver er styrerepresentant i nettverkets styre.

Partnerskap for folkehelse i Agder. I 2009 var tildeling av midler kr. 475.000. Midlene går til å bygge infrastruktur i forhold til folkehelsearbeid i kommunene.

Knutepunkt Sørlandet. Felles utredning for folkehelsearbeidet innen Knutepunkt Sørlandet med målsetting "Hvordan øke kvaliteten i regionens folkehelsearbeid" er enda ikke behandlet i Rådmannsutvalget. Evy W Hodne har også i 2009 vært leder av Folkehelsenettverket.

Universitetet i Agder. I 2009 har vært det samarbeid gjennom ulike forskningsprosjekter som Ung i balanse, Aktiv ute og Aktivitet på resept.

Sørlandets sykehus. Det har vært samarbeid med Lærings- og mestringssenteret om røykesluttkurs.

Tiltak/Aktiviteter

I Generelt

Aktivitetsguiden er en oversikt over aktiviteter i Kristiansand. Databasen finnes på adressen: www.kristiansand.kommune.no/aktivitetsguiden . Oppdateres hvert halvår.

Grønn katalog "Aktiv i Kristiansand" er en oversikt over aktiviteter på det sosiale, kulturelle og fysiske plan, og er et verktøy i arbeidet for å få folk i aktivitet. Oppdateres februar hvert år og trykkes i 750 eksemplarer.

Trygge lokalsamfunn. Konseptet er internasjonalt, og målet lokalt er å bli klassifisert som et "Safe Community" gjennom WHO. Det er ikke avholdt møter i Trygge lokalsamfunn i 2009. Arbeidet har vært preget av påvente av både sykehusets skaderegistrering og om det er tilstrekkelige ressurser i Samfunnsmedisinsk avdeling til å føre arbeidet videre. Prosjektene under Trygge lokalsamfunns"paraplyen":

Trafikksikkerhetsprosjektet 18+ - www.18pluss.no er et trafikksikkerhetstiltak/-kurs rettet spesielt mot ungdom i aldersgruppen 18-25 år. I 2009 ble det gjennomført 3 kurs på våren og 3 kurs på høsten. Fylkeskommunen har overtatt ansvaret og forankret 18+ i egne planer. Egen driftsleder i 70% stilling er ansatt ved Skandinavisk trafikksenter. Kristiansand kommune har en representant i styringsgruppen. ATP bevilget kr. 300 000, Statens Vegvesen 200 000, og Vest-Agder Fylkeskommune kr. 150 000 til prosjektet i 2009.

Strøsingel. Folkehelse Kristiansand samarbeider med Civitan om gratis utkjøring av strøsingel til alle over 65 år. I 2009 hadde vi en aksjon i januar.

Dialog. Gjennom Hepro-nettverket er det startet et nytt prosjekt: "Dialog" som skal gi kommunene en verktøykasse i forhold til å utjevne sosiale heleforskjeller. En kickoff-konferanse i Gøteborg la grunnlaget for en søknad til EU-kommisjonen.

Helse i plan. Folkehelse i Kristiansand har i 2009 bidratt med ressurser i følgende planarbeid: Revisjon av Kommuneplanen, Levekår og livskvalitet, Kommunedelplan Idrett og friluftsliv, Trafikksikkerhetsplanen og Sykkelstrategi for Kristiansandsregionen. Innspill til Strategidokument for folkehelse i Aquarama.

Sunn aldring. Healthy ageing er et WHO/Healthy cities prosjekt. Midlene ble overført fra 2008 til 2009. 2009 har vært et venteår, da en helhetlig plan for arbeidet skulle utarbeides før en går videre.

Kommunikasjonskurs for par – kurslederkurs. Kristiansand kommune fikk bevilget midler fra Barne- og familiedepartementet, kr. 50 000 i 2008. Midlene for 2008 ble overført til 2009. I 2009 er det utdannet fem nye kursledere. Det er også opprettet et samarbeid med LEVEL, en organisasjon som har et helhetlig opplegg for kurs på ulike nivåer. Det arbeides for å opprette et team for Kristiansand.

Ung i balanse – videreføring er basert på Ung i balanse. Prosjektet er planlagt over fire år med fem testperioder der 9.trinn testes hver høst. Hensikten er å kartlegge livsstilsvaner, fysisk kapasitet, skoletrivsel og selvpåfatning blant elever i ungdomsskolen. Det ble arrangert erfaringsmøter med skolene i april 2009, der UiA presenterte funn fra kartleggingen så langt. Sørlandets kompetansefond delte ikke ut midler i 2009 og prosjektet ble stoppet. Data foreligger, men rapport er ikke ferdigstilt.

II Fysisk aktivitet

Aktiv ute - Selvaktiviserende utemiljø er en satsing rettet mot alle utearealer med tiltak for å gjøre disse til attraktive og selvaktiviserende miljøer. Tiltakene under denne "paraplyen" er:

Aktiv ute - Selvaktiviserende utemiljø i skolegården er en satsing rettet mot alle utearealer ved skolene med tiltak for å gjøre disse til attraktive og selvaktiviserende miljøer. I 2009 er det gitt veiledning til 6 skoler i utvikling av skolens nære naturområder. Det er holdt 5 kurs og bygget/videreutviklet 5 taubaserte aktivitetsområder. Det er holdt kurs i fysisk aktivitet for alle SFO lederne i Kristiansand. Innsatsen har også bestått av et utviklings samarbeid med Parkvesenet og Byggservice med målsetning å skape trygge og forskriftsmessige anlegg.

Grønn løype er tilrettelegging for uteaktivitet for alle gjennom universelt utformede turløyper, merket med grønne merker (disse er tilpasset synshemmede). I 2009 ble det tilrettelagt en ny løype på Kongsgård. Det ble igangsatt Grønn tur konkurranse for institusjonene ved Kongsgård og det er delt ut 800-900 klippekort.

Skolen på topp er en konkurranse mellom skolene (grupper) om flest turer til "sin" topp. De to gruppene med flest turer innen 17.mai ble premiært med aktivitetsdag. Tilbudet skal også oppmuntre til pedagogisk opplegg og undervisning på turene. En guttegruppe fra Krossen skole hadde flest besøk til sin topp i 2009. Disse ble premiært med en felles tur til sin topp hvor det ble utdelt sunn mat, drikke, turutstyr og gavekort.

Aktiv dag 18-25 år. Dette er et tilbud om aktivitet på dagtid for ungdom 18-25 år som er blitt sosialhjelpsmottakere. Ungetat blitt tilført midler for å gi tilbud om aktivitet til unge mellom 18 og 25 år. I 2009 ble det utbetalt kr.30 000 til Ungetat.

Ung i friluft har som formål å nå den inaktive delen av målgruppa 18-25 år. I 2009 ble det holdt møte med UngEtat. Det ble planlagt to konkrete opplegg, men begge ble av ulike årsaker avlyst dette året. Folkehelse Kristiansand og Midt-Agder Friluftsråd har som intensjon å videreutvikle samarbeidet med UngEtat.

Aktivitet på resept. I 2009 har det vært engasjert en aktivitetsleder i 100% stilling. Tilbudet består av 7 aktivitetsgrupper, tre utegrupper på dagtid, derav en saktegruppe, en utegruppe på ettermiddag, to grupper i varmtvannsbasseng, tilbud om oppfølgingsaktivitet etter 12 uker, tilbud om vinteraktivitet inne og et sommertilbud. Det ble arrangert et aktivitetskurs for Aktivitet på resept kommuner i samarbeid med

Vest-Agder Fylkeskommune. Deltakelse 2009: Nye til samtale: 149 personer. Til aktivitet: 126 deltakere. Fullført 12 uker: 65 deltakere. I aktivitet (12 uker): 40 deltakere. I oppfølgingstilbud etter 12 uker: 123 deltakere. Antall aktivitetsøkter: 433. Fire "Bra mat kurs" med 44 deltakere og et røykesluttkurs med 4 deltakere. Frammøte totalt: 3800

Aktivitet på resept i Knutepunkt Sørlandet. Helseledernetverket i Knutepunkt Sørlandet søkte i februar 2009 Vest-Agder Fylkeskommune om midler til igangsetting av Aktivitet på resept knutepunktkommunene etter en felles modell og ble tildelt kr. 510.000. Det ble gjennomført møter med hver enkelt kommune og alle fastlegene for å informere om modellen og for å forankre denne administrativt. Gitt tilbud om skolering av aktivitetsledere gjennom hospitering i aktivitetstilbud i Kristiansand. Kristiansand kommune bidro med interne ressurser ca 20% stilling (ass. Kommuneoverlege og en rådgiver folkehelse) for å ivareta gjennomføring av informasjon, forankring, markedsføring med mer.

Stavgang. De stavganggruppene som fortsatt er aktive i Kristiansand har fått noe oppfølging. Disse er selvgående og har i større eller mindre grad en fast gruppe av deltakere og egne kanaler for markedsføring. I 2009 har vi fortsatt å tilby aktivitetsleder kurs, men også gjort noe fremstøt mot bedrifter i kommunen. Dette har resultert i oppstart av stavganggrupper og oppfølging med kurs og veiledning. Det er gjort en særlig innsats mot kommunens ansatte og gitt tilbud om kurs og veiledning innad i kommunen.

Opp av Go´stolen er et helhetlig aktivitetstilbud til seniorer, med fysisk aktivitet, lek og sosialt samvær. Året 2009 har også bestått av aktiviteter utover de faste programpostene med januarvandring, vårtur og 4 førstehjelpskurs.

Deltakelse 2009	Badmintonhallen		Sukkevannshallen	
	Vår	Høst	Vår	Høst
Antall registrerte deltakere totalt *	91	100	81	81
Gj.snitt antall deltakere pr. trening	50	63	53	53
Gj.snitt antall treninger pr. deltaker*	11	10,5	13	11
Alder, gj.snitt	70	70	69,5	69,5
Ant. Treninger i semesteret	20	17	20	17

*Tallene er basert på deltakernes frivillige registrering av personopplysninger og oppmøte.

Trilleturer er turer i nærområdet for småbarnsforeldre. Trilleturene har i 2009 vært gjennomført regelmessig hele året, spesielt etter rekruttering av nye kontaktpersoner høsten 2009. Gruppen er organisert av deltakerne selv, og denne er åpen for alle interesserte.

III Kosthold

BRA MAT er et lavterskeltilbud og tar utgangspunkt i Helsedirektoratets anbefalinger for ernæring. Hensikten med kurset er å gjøre positive endringer i kostholdet. 4 BRA MAT kurs er avholdt høsten 2009. Oppfølging etter 6 måneder og 12 måneder. Gjennomført med gode og konkrete endringer av levevaner som resultat i samarbeid med Kreftforeningen.

Drikk vann I 2009 samarbeidet Ingeniørvesenet, Tannhelsetjenesten og Folkehelse om skolebesøk. Ungdomsskolene ble tilbudt et besøk av "Vannvogna" og om å besøke et vannrenseanlegg. Prosjektet anbefaler at tilgangen til drikkevann bør vurderes spesielt ved utforming av nye skoler.

IV Røyk

Røykfri i Kristiansand. Tiltak som når ca. 70% av 7. trinn og 89% av 8-10.trinn, i målgruppen. Mål/hensikt: Forebygge røykedebut blant unge i Kristiansand. Totalt ca. 3700 elever fra 7. -10. trinn inkludert 1. trinn videregående skole nås med tobakksforebyggende tiltak. Styringsgruppen har møter to ganger årlig. Gruppens mandat: Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2008-2012 pkt. 4.1.1. *TILTAK UNDER PARAPLYEN "RØYKFRI I KRISTIANSSAND"*:

Nettverk av kontaktpersoner – kontaktpersoner for hver barne- og ungdomsskole i Kristiansand, totalt 36. fungerer som ressurspersoner som følges jevnlig opp.

En time tobakk –undervisning om tobakk for 7.trinn. Vår 2009:16 skoler i Kristiansand fikk besøk av rådgiver folkehelse. Totalt ca. 30 klasser og ca. 600 elever fra 7.klasse fikk undervisningen "En time tobakk".

FRI er et holdningsskapende undervisningsopplegg fra Helsedirektoratet for ungdomsskolen (8. til 10. trinn). 89% av elever på 8-10. trinn skriver røyk- og snusfri kontrakt. Skolene i Kristiansand ligger på andre plass i landet i påmeldte til FRI (89%).

NETTBASERT UNDERSØKELSE I juni 2009 ble resultatene klare som tydelig viser at de lærerne som prioriterer å signere FRI-kontrakter med elevene har færre elever som røyker. Undersøkelsen viser at over 60% av lærerne som har svart sier at de bruker programmet.

PULS OG PUST – avsluttet i 2009. Målet med "Puls og pust" var å forhindre røykedebut blant elevene på 9. trinn i Kristiansand. I skoleåret 2006/2007 besøkte skoleelever på 9. trinn Sørlandet Sykehus. Undersøkelsen i 9. klasse viste positiv effekt av sykehusbesøket. Prosjektet fortsatte på videregående skole og yrkesfaglig linje, som har betydelig høy røykeprosent. Det arbeides for å få en artikkel publisert i relevant tidsskrift. Ingen mulighet til å videreføre intervensjonen på sykehuset utover prosjektperioden. Prosjektet har identifisert en viktig målgruppe for videre tobakksforebyggende arbeid. Helse og Rehabilitering bevilget kr. 861 000.

Røykeavvenningskurs. Er gjennomført med fire kurs i 2009 med 6-12 deltakere på hvert kurs.

Andre aktiviteter

- ✘ Styremedlemskap og administrativ kontaktperson i Norsk nettverk av helse- og miljøkommuner.
- ✘ Styremedlemskap i Norsk forening for folkehelse.
- ✘ Ledelse av Folkehelsenettverket i Knutepunkt Sørlandet. Knutepunkt møter og utredningsarbeid.
- ✘ Utpekt til veilederarbeid i Helsedirektoratet: "Veileder i lokalt, kommunalt folkehelsearbeid".
- ✘ Deltakelse på Ordfører/Rådmannskonferanse (KS)
- ✘ Foredragsvirksomhet / Undervisning.
- ✘ Koordinere, iverksette og gjennomføre arbeidet i Folkehelse Kristiansand.
- ✘ Samle- og systematiseringsarbeid.
- ✘ Nettverksbygging
- ✘ Handlingsplanarbeid / Faktura-, regnskaps- og budsjettansvar.
- ✘ Markedsføring/Informasjonstiltak
- ✘ Kontakter knyttet med andre kommuner, både innenlands og utenlands, med Nettverk for helse- og miljøkommuner og med fylkeskommuner, samt Sykehus og Universitet i Agder.
- ✘ Tatt imot studenter fra Bachelor i Folkehelse fra Universitetet i Agder
- ✘ Deltakelse i aktivitetsutvalg i kommunen for å øke fokuset på fysisk aktivitet og bedre informasjonen til ansatte om hvilke tilbud om fysisk aktivitet som finnes.
- ✘ Deltakelse i Nordisk nettverk for fysisk aktivitet, mat og sunnhet, Göteborg.
- ✘ Deltakelse i ressursgruppe Aktivitet på resept.
- ✘ Deltakelse og opplegg i samling for aktivitetsledere i Aust- og Vest-Agder, Åseral
- ✘ Deltakelse på Helsedirektoratets samling for kommunale reseptordninger, Sommarøy, Troms
- ✘ Deltakelse på "Vi gjør Norge tryggere", arr. Skadeforebyggende Forum, Oslo
- ✘ Deltakelse i ressursgruppe i utarbeidelsen av nasjonal veileder om reseptordning og frisklivssenter
- ✘ Opplegg om kosthold i Thyreoideaforbundet
- ✘ Opplegg om kosthold i Transportforbundet
- ✘ Opplegg om stavgangstrening på treningskontaktkurs, Aust- og Vest-Agder, Kristiansand
- ✘ Representert i Klimaforum.
- ✘ Healthy cities-konferanse i Portugal.
- ✘ Vært med i forberedelsen av en utstyrssentral i kommunen.
- ✘ En representant med presentasjon av "Opp av og ´stolen" på konferansen "ALWAYS ACTIVE" arrangert av Union of The Baltic Cities Social Campaign
- ✘ Representert ved Union of Baltic Cities: Youth conference "Bridges Over the Sea" 24.09.2009

Arbeidsforberedende tiltak for mennesker med psykiske lidelser

Arbeidsforberedende tiltak for mennesker med psykiske lidelser – frivillig arbeidstiltak i regi av Kristiansand kommune med utgangspunkt i kommunens psykiatiplan. Det startet opp som et prosjekt i 2000, fast tiltak i 2001, og er finansiert av opptrappings midler psykisk helse som nå er tilført kommunene. Tiltaket er organisert i samfunnsmedisinsk enhet.

Vi har i løpet av disse årene hatt ca. 385 personer i tiltaket og ca. 40 personer som er gått til ordinære jobber/studier/tilrettelagt jobb. Dette ser vi på som et anseelig antall personer. 1 februar 2010 markerer vi 10 års virke i kommunen.

Vi har i 2009 registrert og kartlagt 31 nye personer. I det ordinære tiltaket har vi ca. 90 personer, samt 13 personer registrert i "God start". Totalt i Arbeidsforberedende tiltak/ "God start" er 103 personer.

Vi ser at rekrutteringen har gått noe ned, men samtidig ser vi at brukerne har en tyngre og mer sammensatt problematikk, og det fordrer en tettere oppfølging. Vår erfaring er at de brukerne som rekrutteres til oss ofte ikke er kartlagt godt nok i forhold til en arbeidsaktivitet.

Målgruppe.

Personer med definerte psykiske lidelser fra 18 år og oppover i voksenpsykiatrien.

Målsetting og bemanning.

Målsetting: Tilrettelegge arbeidsforberedende tiltak for mennesker med psykiske lidelser i forhold til arbeidstilvenning/arbeidstrening, fagpraksis eller som et ledd i en attføringsplan. Noe av målet er å gi livskvalitet og mulighet for deltakelse i arbeid. Selv om en i perioder er langtidssyk vil en naturlig opprettholde sin plass i tiltaket.

Tjenesten har 3 årsverk, fordelt på 4 personer.

Arbeidsform.

Arbeidsforberedende tiltak skal være med på å tilrettelegge gode arbeidsarenaer for de personer som trenger dette i en periode. Fokuset er på ressurser, mestring og muligheter, og målet er økt livskvalitet for den enkelte gjennom deltakelse i arbeidslivet. Tett oppfølging ute i bedrift for å skape en god dialog, trygghet og forutsigbarhet for bruker. Ved henvendelse iverksettes tiltak og bruker gis tilbakemelding innen 14 dager. Det tas hensyn til brukerens ønske, kompetanse og kapasitet. Vi skriver formelle kontrakter/avtaler ut fra antall arbeidsdager/timer.

Dagens situasjon: Vi ser at gruppen har endret seg i retning av brukere med tyngre lidelser. Disse trenger i lange perioder veldig tett oppfølging og forutsetter større grad av fleksibilitet og forberedelser i forkant. Det blir mer livskvalitetsjobbing og vi må tenke langsiktig. Det er overvekt av kvinner og aldersgruppen er hovedsakelig 30- 50 år. I God Start er det likt antall kvinner og menn.

Vi ser at det er behov for flere lavterskeltilbud lignende "God start". Dette i stor grad på grunn av brukere fra bofellesskap med sammensatt problematikk som ønsker fleksible lavterskel tilbud.

Faste samarbeidsmøter med distrikt :

I 2009 innførte vi faste samarbeidsmøter med psykiatriteamet på distrikt. Viktig å møte personen der den er, dette for å kunne gi god informasjon ut til distrikt samt avklare og kartlegge personer som er aktuelle til muligens noen av våre arbeidstiltak. Det legges opp til faste avtaler og gjerne i tilknytning til psykiatriteamets ukentlige møter tirsdager fra kl. 09.00-12.00. Vi tror at dette kan være en god arbeidsform. Dette er et av våre satsningsområder.

Prosjekt "Bålplassen" er et samarbeid med Sentrum/Lund helse. Det har i løpet av året utviklet seg til å være et samlingssted med Lawo, lafta gapahuk, redskapsbod, merka turløype. Arbeidsforb. tiltak disponerer plassen to dager pr.uke onsdag og torsdag.

Prosjektet er ment som et rekreasjon/arbeidsfelleskap. Bakgrunn for prosjektet er et samlingssted ute i naturen der brukerne kan inspireres til kreativitet, arbeidsglede og gode naturopplevelser. Fra våren 2010 vil en ha en fast gruppe på 6 menn som i hovedsak møtes på bålplassen for mannsfelleskap og utvikling.

Aktivitet.

Hospitering i bedrift i kommunal og privat sektor: 25 personer.

Egne tiltak: Kantine 14 personer
Kafedrift 9 personer
Gårdsbruk 3 personer
Datakurs/undervisning, (i samarbeid med KVO) 11 personer
Introkurs til arbeidslivet 8 personer 5 personer fullførte kurset
Kvinnegruppe/vekstgruppe 6 personer
"God start" 13 personer
Tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift;
Internpostbud H/S 3 personer
Internpostbud skoleetaten 4 personer–
Sjåfør/hjelpemann matleveranser til eldre 5 personer

Avlønning: Kantine, kafe samt gårdsbruk er lavterskeltilbud hvor personer kan jobbe fra 1-3 dager pr. uke, samt fra 1- 12 timer pr. uke. Arbeidet gir oppmuntringspenger kr. 40 pr. arbeidet time. Tilrettelagt arbeid lønnes av arbeidsgiver ut fra ordinær timesats. (tariff)

Samarbeidsprosjekter med NAV /KSI

God start er et samarbeidsprosjekt hvor arbeidsforberedende er prosjektansvarlig. Det er et lavterskel tilbud til mennesker med moderate til tunge psykiske lidelser. Oppdragsgivere er Stormberg, Sørlandsparken og Idrettsetaten. Tiltaket er åpent 3 ganger pr. uke tirsdag, onsdag og torsdag fra kl. 10-14 etter "Først til mølla" prinsippet. Det utbetales kr. 55 pr. arbeidet time hver fredag

Effektmål "God start":

God start er en arbeidsarena hvor bruker skal oppleve at arbeidet er nyttig og reelt, kunne nyttiggjøre seg sine ressurser og oppleve mestring. Det skal være en samhandlingsarena, samt å løse oppgaver i fellesskap. Vi ser at flere kjenner til tiltaket via god informasjon ute i enhetene, samt bra pressedekning. Vi har en oppgave i å få kontinuitet i antall brukere og at bofellesskapene bruker mer ressurser til å motivere. Det er første året at God Start går med overskudd 40.000 på bundne fond. Dette er et stykke på vei med tanke på prosjektdirektivet om å på sikt bli selvdrevet.

Utfordringen videre vil bli:

Utvikle lavterskeltilbudet "God start" slik at flere kan nyttiggjøre seg dette.

Utfordringen her vil være Arbeid med Bistands organiseringen som pr. i dag gir brukerne av "God start" mulighet til kun å være i tiltaket i 3 år. Det jobbes opp mot NAV- systemet med gode og mer fleksible løsninger for denne gruppen.

En har i 2009 jobbet opp mot NAV systemet i forhold til AB- modellen og utvidelse av denne samt skrevet noe om suksess kriteriene til God Start som er sendt videre til Arbeidsdirektoratet. Det er en av målsettingene i storbysatsingen i Kristiansand at tiltakene skal tilpasses den enkelte i denne gruppen som har moderate til tunge psykiske lidelser. Da vil det være av stor viktighet at de som har behov for å være lenger i tiltaket har mulighet til det, uavhengig av tidsstrammer.

Det vil for oss være en oppgave frem i tid, å rekruttere personer som er klare for et ordinært arbeidsliv. Samtidig med dette ser vi at vi kan være en arbeidsarena for personer som trenger et varig tilrettelagt arbeidstiltak i ordinær bedrift. For at vi kan ivareta disse ulike gruppene er det viktig med gode samarbeidsrelasjoner.

Kommuneoverlegen

Legetjenesten

Kommunen har 69 fastlegeavtaler fordelt på 23 legesentre. Ved nyåret 2010 utlyses 4 nye brøkstillinger for leger, blant annet i flyktningehelsetjenesten som økes med 40% i 2010. Det ble utarbeidet plan for korttidsykehjem i Kristiansand (åpnes 2010), og legetjenesten gis penger til styrking på korttidsavdeling(er) i forkant av dette. Det er gjennomført kursserie for sykehjemsleger.

Samfunnsmedisin

En av de assisterende kommuneoverlegene forsker på fastlegens rolle i forhold til livsstilveiledning. Øvrige assisterende kommuneoverleger er sterkt engasjert i utviklingsarbeid i kommunen, blant annet ift psykiatri (ACT team – og samarbeid med 2 linje tjeneste ift håndtering av pasienter med førstegangs psykoser – gjennombruddsprosjekt)).

I tillegg jobber kommuneoverlegen med kvalitetsutvikling i omsorgssektoren, oppstart og planlegging av korttidsykehjem, og ift rusomsorg.

Kommuneoverlegen har også vært sterkt engasjert i smittevern- og pandemiberedskapsarbeid. Dette førte til blant annet til innføring av veileder for intravenøs behandling i sykehjem (inkludert undervisning av personalet), og tett samarbeid med legevakt og fastleger ift oppsporing og isolasjon av syke.. Etter hvert også ift vaksinasjon, der ca 40% av befolkningen fikk vaksine i løpet av høsten.